

Î N C H E I E R E

18 decembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Valentina Clevadî
Vera Macinskaia
Ion Vîlcov
Tamara Chișca-Doneva

examinând cererea de revizuire depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Grildosagro” or. Drochia,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Întreprinderea Municipală „Sudzucker Moldova” Societate pe Acțiuni or. Drochia împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Grildosagro” r-nul Drochia s. Mîndîc cu privire la obligarea executării contractului de vânzare-cumpărare exclusivă a sfeclei de zahăr,

împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 06 septembrie 2012, prin care recursul Societății cu Răspundere Limitată „Grildosagro” a fost declarat inadmisibil,

c o n s t a t ă:

La 07 septembrie 2009, SRL „Trade and Legal Consulting” a depus în interesele ÎM „Sudzucker Moldova” SA or. Drochia cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspunderea Limitată „Grildosagro” r-nul Drochia, satul Mîndîc cu privire la obligarea executării contractului de vânzare-cumpărare exclusivă a sfeclei zahăr.

În motivarea acțiunii a indicat că la 03 august 2009 între părțile în litigiu a fost încheiat contractul nr. П-8 de vânzare-cumpărare exclusivă a sfeclei de zahăr din recolta anului 2010, prin care pârâtul s-a obligat să livreze exclusiv în proprietatea sa sfecla de zahăr în cantitate de 14 360 tone la preț de 400,00 lei.

În vederea garantării executării corespunzătoare a condițiilor contractului menționat, inclusiv și a obligației de livrare a sfeclei de zahăr, pîrîtul i-a transmis în gaj sfeclă de zahăr în cantitate de 14360 tone la preț de 400 lei per tonă.

Susține că la 26 august 2010 a primit de la pârât o cerere prin care acesta solicită rezilierea contractului nr. П-8 din 03 august 2009, pe motiv că nu este de acord cu prețul de realizare a sfeclei de zahăr.

Neacceptând poziția pârâtului, Î.M. „Sudzucker Moldova” S.A. s-a adresat în instanța de judecată, solicitând obligarea pârâtului la executarea contractului de vânzare-cumpărare nr. П-8 din 03 august 2009, precum și livrarea sfeclei de zahăr în cantitate de 14 360 tone.

În cadrul dezbatelor judiciare reclamantul și-a modificat obiectul acțiunii, solicitând încasarea de la SRL „Grildosagro” r-1 Drochia, s. Mîndîc a sumei de 5744000, 00 lei cu titlu de prejudiciul material cauzat prin neexecutarea contractului, motivând modificarea prin faptul că, au intervenit circumstanțele care fac imposibilă apărarea dreptului încălcat prin obligarea la executarea obligației de livrare a sfeclei de zahăr în cantitate de 14 360 tone.

Menționează că, în pofida faptului aplicării sechestrului pe sfeclă de zahăr contractată în cantitate de 14 360 tone, în executarea încheierii de asigurare a acțiunii din 08 septembrie 2010, cât și a obligației asumate prin contractul de vânzare-cumpărare exclusivă a sfeclei de zahăr nr. П-8 din 03 august 2009, ignorând faptul că sfecla de zahăr menționată a fost transmisă în gaj reclamantului, SRL „Grildosagro” r-1 Drochia, s. Mîndîc ilegal a înstrăinat-o către o terță persoană și anume Î.M. „Magt Vest” S.R.L., pe cînd obligația de a repara prejudiciul cauzat în mărime de 100 % din valoarea mărfurilor nelivrate este prevăzută expres în pct. 5.1. al contractului.

Prin hotărârea Judecătoriei Economice de Circumscripție mun. Chișinău din 27 iulie 2011, acțiunea a fost admisă integral și încasat de la SC „Grildosagro” SRL r-nul Drochia, satul Mîndîc în beneficiul ÎM „Sudzucker Moldova” SA or. Drochia prejudiciul material în mărime de 5744000 lei și taxa de stat în mărime de 50000 lei.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 10 noiembrie 2011 a fost respinsă cererea SRL „Grildosagro” cu privire la amânarea achitării taxei de stat la depunerea cererii de apel și nu a fost dat curs cererii de apel declarată de SRL „Grildosagro” fiind comunicat apelantului despre necesitatea prezentării dovezii de plata a taxei de stat în mărime de 37000 lei, acordându-i termen de până la data de 08 decembrie 2011.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 09 februarie 2012 a fost respins apelul declarat de către SRL „Grildosagro” și menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 24 februarie 2012, SRL „Grildosagro” a depus cerere de revizuire împotriva deciziei instanței de apel.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 10 mai 2012, cererea de revizuire depusă de către SRL „Grildosagro” a fost respinsă ca inadmisibilă.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 06 septembrie 2012 recursul SRL „Grildosagro” a fost declarat inadmisibil.

La 01 noiembrie 2012 SRL „Grildosagro” a declarat cerere de revizuire împotriva deciziei instanței de recurs în temeiul art. 449 lit. b) CPC, invocând că i-au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute petiționarului anterior.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 26 decembrie 2012 a fost respinsă ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către SRL „Grildosagro”.

La 11 aprilie 2013 SRL „Grildosagro” a declarat o altă cerere de revizuire împotriva deciziei instanței de recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de recurs cu restituirea pricinii la rejudecare în prima instanță.

În drept își întemeiază cererea de revizuire pe prevederile art. 449 lit. b) CPC, invocând că i-au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii, care nu i-au putut fi cunoscute.

Invocă că prin decizia Curții de Apel Bălți din 07 martie 2013 a fost menținută hotărârea Judecătorei Drochia din 17 decembrie 2012, prin care a fost declarat nul contractul de vânzare-cumpărare exclusivă a sfeclei de zahăr nr. II-8 din 03 august 2009, încheiat între ÎM „Sudzucker Moldova” SRL și SRL „Grildosagro”, decizia dată devenind definitivă, pe când temei de adresare a intimatului cu prezenta acțiune a servit neexecutarea contractului de vânzare-cumpărare menționat.

Susține că prin declararea nulității absolute a tranzacției de vânzare-cumpărare sunt declarate nule și efectele juridice născute din tranzacția dată, iar pe cale de consecință implică și redeschiderea examinării prezentei cauze întru neadmiterea încasării ilegale din contul său a datoriei născute în baza contractului dat.

În susținerea poziției sale invocă jurisprudența CEDO, și anume cauza Nikitin c. Rusiei, unde instanța europeană a statuat că redeschiderea procedurii în baza unor fapte noi, nu poate constitui o încălcare a drepturilor fundamentale, fiind notat faptul că dacă hotărârea judecătorească a dus la unele consecințe negative serioase, care nu pot fi rectificate decât prin reexaminarea sau redeschiderea cauzei, iar violarea constatată este cauzată de erori sau deficiențe de o asemenea gravitate încât apare dubiu serios în privința rezultatului procedurilor contestate, excluderea posibilității de revizuire a hotărârii pentru motive formale, poate să ducă la încălcarea principiului echității și legalității hotărârii judecătorești, fiind lezată și încrederea publicului în autoritatea judecătorească.

La 03 octombrie 2013 SC „Grildosagro” SRL a depus cerere de revizuire - amendament, prin care a invocat că prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 18 septembrie 2013, recursul declarat de către ÎM „Sudzucker Moldova” SA împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 07 iunie 2013 a fost declarat inadmisibil, fapt ce implică la caz că nulitatea contractului de vânzare-cumpărare a fost constatată printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă.

Mai indică că ilegalitatea constatată de către instanțele judecătorești naționale are o importanță imperativă a cauzei și în special pentru prezenta cerere de revizuire.

Afirmă că în condițiile în care ilegalitatea contractului de vânzare-cumpărare a fost constatată printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, încasarea datoriei din contul său, născută în baza acestui contract este ilegală.

Studiind materialele dosarului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră cererea de revizuire întemeiată și care urmează a fi admisă din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 451 CPC al RM cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art. 447 CPC, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 CPC și anexându-se probele ce le confirmă.

La caz, se constată că revizuentul, ca temei de revizuire a invocat faptul că într-un alt litigiu dintre aceleași părți, vizînd același contract de vânzare-cumpărare nr. II-8 din 03 august 2009, a fost adoptată hotărîrea Judecătorei Drochia din 17 decembrie

2012, devenită irevocabilă prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 18 septembrie 2013, prin care a fost admisă acțiunea formulată de SRL „Grildosagro” împotriva ÎM „Sudzucker Moldova” SRL și declarat nul contractul de vânzare-cumpărare exclusivă a sfeclei de zahăr II-8 din 03 august 2009 încheiat între ÎM „Sudzucker Moldova” SRL și SC „Grildosagro” SRL s. Mîndîc, raionul Drochia.

În conformitate cu art. 449 lit. b) CPC revizuirea se declară în cazul în care au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

În interpretarea corectă a prevederilor art. 449 lit. b) CPC este de înțeles că circumstanțele sau faptele menționate, trebuiau să existe obiectiv până la pronunțarea hotărârii, iar revizuentul nu putea ști despre aceste circumstanțe anterior pronunțării hotărârii, revizuirea căreia se cere.

Analizînd materialele cauzei în raport cu circumstanțele menționate de revizuent, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, prin prisma prevederilor art. 123 alin. (2) CPC, reține că, contractul de vânzare-cumpărare exclusivă a sfeclei de zahăr II-8 din 03 august 2009 încheiat între ÎM „Sudzucker Moldova” SRL și SC „Grildosagro” SRL s. Mîndîc, raionul Drochia a fost declarat nul în temeiul art. 220 alin.(1) Cod civil și art. 230 alin.(1) Cod civil, fiind invocat în acest sens că, contractul menționat a fost încheiat din cauza unui concurs de împrejurări grele, în condiții extreme de nefavorabile în care s-a aflat vânzătorul și de care a profitat cealaltă parte și anume în condițiile stării materiale grele a vânzătorului și lipsei unui alt cumpărător al sfeclei de zahăr, deoarece ÎM „Sudzucker Moldova” SRL la momentul încheierii contractului era unicul cumpărător monopol pe piață de prelucrare a sfeclei de zahăr în Republica Moldova.

La acest segment Colegiu remarcă că potrivit art. 219 alin. (1) Cod civil, actul juridic nul încetează cu efect retroactiv din momentul încheierii.

Aici este necesar de menționat și faptul că, prin efectele nulității actului juridic se înțeleg consecințele juridice ale aplicării sancțiunii nulității, absolute sau relative, actului juridic încheiat cu încălcarea condițiilor de valabilitate stabilite de lege sau de părți. Nulitatea are menirea să restabilească, pe cît este posibil, situația juridică a părților și a terților existentă la momentul încheierii actului.

Sub acest aspect, prin aplicarea regulilor de interpretare a normelor enunțate, este evident că, prin declararea nulității a tranzacției de vânzare-cumpărare, sunt declarate nule și efectele faptico-juridice izvorîte din tranzacția identificată. Respectiv, nulitatea tranzacției de vânzare-cumpărare raportată la decizia revizuirea căreia se solicită, instituie imperativ necesitatea redeschiderii examinării cauzei civile, întru neadmiterea încasării ilegale din contul revizuentului a unei sume considerabile.

În acest context instanța remarcă că, deși, contractul de vânzare-cumpărare exclusivă a sfeclei de zahăr II-8 din 03 august 2009 încheiat între ÎM „Sudzucker Moldova” SRL și SC „Grildosagro” SRL s. Mîndîc a fost declarat nul după emiterea deciziei Curții Supreme de Justiție din 06 septembrie 2012, însă Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că motivele aduse în susținerea cererii de revizuire se încadrează în cele stabilite la art.

449 lit.b) CPC, deoarece acest temei exista obiectiv pînă la pronunțarea deciziei revizuirii căreia se solicită.

Totodată, la caz, este de menționat că, revizuirea sancționează încălcarea principiului puterii lucrului judecat, atunci cînd instanțele au dat soluții contrare în dosare diferite, dar avînd același obiect, aceeași cauză și aceleași părți, făcînd astfel imposibilă executarea simultană a două hotărîri, întrucît fiecare dintre părți se prevalează de hotărîrea care îi este favorabilă. Pe cînd corectarea erorii, în astfel de circumstanțe, nu se poate realiza prin alt mijloc decît prin revizuire.

La acest segment, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție mai reține și faptul că unul din elementele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul stabilității raporturilor juridice, care înseamnă, între altele, că procedura de revizuire nu trebuie folosită de către instanțele naționale într-o manieră incompatibilă cu principiul securității juridice (cauza „Sfinx-Impex” SA c. Moldovei, nr. 28439/05 din 25 septembrie 2012).

Însă, potrivit practicii Curții Europene a Drepturilor Omului, instanțele judecătorești naționale sunt în drept de a admite derogări din principiile și garanțiile stabilite prin normele Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, inclusiv și din principiul securității raporturilor juridice, cînd aceasta este necesar într-o societate democratică, pentru garantarea și respectarea intereselor ce prevalează interesele reclamantului, în special, în caz în care aceasta cer interesele justiției.

Potrivit opiniei Curții Europene a Drepturilor Omului, expuse în hotărîrea pronunțată pe cauza Nikitin versus Rusia, redeschiderea procedurii în baza unor fapte noi nu constituie o încălcare a drepturilor fundamentale prevăzute de art. 4 Protocolul 7 al Convenției. În asemenea cazuri, cînd hotărîrea irevocabilă respectivă a dus la unele consecințe negative serioase, care nu pot fi rectificate de cît prin reexaminarea sau redeschiderea cauzei, iar violarea constatată este cauzată de erori sau deficiențe de o asemenea gravitate încît apare un dubiu serios în privința rezultatului procedurilor contestate, excluderea posibilității de revizuire a hotărîrii, pentru motive formale, poate să ducă la încălcarea principiului echității și legalității hotărîrii judecătorești, fiind lezată și încrederea publicului în autoritatea judecătorească.

Iar admiterea cererii de revizuire în cauză, reieșind din sensul art. 3, 6 și paragraful 2 al art. 4 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, nu constituie încălcarea în privința intimatului a principiului securității raporturilor juridice, ci reprezintă o măsură necesară și admisibilă într-o societate democratică pentru apărarea unui interes public și a echității justiției. Redeschiderea procesului în pricina dată rezultă din circumstanțe și fapte noi, recent descoperite, care sunt de natură să afecteze decizia contestată, precum și din necesitatea înlăturării unor consecințe negative serioase, generate în urma încălcării flagrante a normelor constituționale, care au lezat interese publice și care nu pot fi rectificate decît prin reexaminarea cauzei.

În asemenea împrejurări și întru evitarea admiterii unei încălcări a dispozițiilor statuate la art. 6 § 1 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea de revizuire, de a casa

decizia instanței de recurs și decizia instanței de apel cu restituirea pricini pentru rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 269-270, art. 453 alin. (6) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Se admite cererea de revizuire depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Grildosagro” or. Drochia.

Se casează decizia Curții Supreme de Justiție din 06 septembrie 2012 și decizia Curții de Apel Bălți din 09 februarie 2012 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de înaintată de Întreprinderea Municipală „Sudzucker Moldova” Societate pe Acțiuni or. Drochia împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Grildosagro” r-nul Drochia s. Mîndîc cu privire la obligarea executării contractului de vânzare-cumpărare exclusivă a sfeclei de zahăr, cu restituirea pricinii pentru rejudecare la Curtea de Apel Bălți de un alt complet de judecată.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Valentina Clevadi

Vera Macinskaia

Ion Vîlcov

Tamara Chișca-Doneva